

Крути

Микола Щербак

I

Тоді на площу вийшла вся столиця
І залунала, наче клич, сурма.
Ідуть! Ідуть!
Чи наяву, чи сниться?..
Що їх зове?! Що крила підійма?!
Вони ж ішли — ясніла синь Софії,
Переливалось золото хрестів,
Шалів мороз, але їх гріли мрії
І колихав, неначе хвиля, спів!..
Трисотня йшла... Тризуби, наче зорі,
Іскрилися серед юнацьких лав,
Летів Богдан на скелі, як на морі.
І рвійно в бій за волю посилав!
Вони ж ішли — їх кроки й досі чути!
Як сонце в небі, сяяла мета!
їх кликали, в снігах чекали Крути!
І Володимир простягав хреста!

II

Вихрить зима, встеляє землю снігом,
Скрипить над шляхом сивий осокір.
Згасають зорі. Місяць вовчим слідом
Бере в полях, вітрам наперекір!
У ніч таку — її не позабути! —
Коли здригала й студеніла мла,
Трисотня тихо облягала Крути,
Трисотня в шанцях грізно залягла!..
Над Бахмачем курів кривавий обрій,
Доносивсь гуркіт, віяло димком.
І в цій хвилині, довгій і недобрій,
Здавалось, вічність маяла крилом...
А коли ранок крокував полями
І стрінувся із сонцем вдалині,
Неначе грім, рокочучи в нестямі,

Ударив бій!.. Як у гарячій сні.
Земля стогнала, корчилась від болю,
І сніг чорнів від сажі і від ран...
— Вогонь! Вогонь!.. Немов табун по полю
Хрипить орда — лютує Джінгісхан!..
Та триста куль, як блискавки летіли.
Ненавче знов підвівся Святослав
І кидав жаром смертоносні стріли
І печеніга згубою долав!..
— Вогонь! Вогонь! — палав порив залізний,
І курінний Омельченко в бою
Метавсь, як тур, віддавши для вітчизни,
Своє життя і молодість свою!..
...Зловісна ніч — її не позабути! —
Пливла над полем, студеніла...
Лягла трисотня у бою за Крути,
За Україну у снігах лягла!..
Ти чуєш?.. Чуєш?.. Де ж є Твої лави!?
Де Мати-Січ... Батурин... Козаки!..
Де, Україно, цвіт Твої Слави!?
Що Ти жива! Що йдуть Твої полки!
Що не Трисотня стріне хижу зграю,
А вся Ти встанеш з ворогом у бій!..
Я плачу, Рідна, плачу, як згадаю
Тих, що лягли із мукою надій!..

III

І прийде час... В тайзі Ти зраниш крила,
Ти скропиш кров'ю слід на Колимі...
Тоді сувора, в горі зацімліла
Ти знов підеш назустріч злій зимі!
Ти знову станеш на широких полі
І грізно глянеш в синю далечінь,
І знову — Боже! — знов на видноколі
Орду побачиш — Джінгісхана тінь.
Та вдарить грім, і спалить блискавиця
Усіх неситих — і не стане пут!
І Ти злетиш на Волю, як орлиця,
Напоєна снагою Крут!